

طراحی الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد استان کرمانشاه

پروانه کهریزی^۱، بتول فقیه آرام^{۲*}، علیرضا صادقی^۳، امیر حسین مهدی زاده^۴، حسن شعبانی^۵

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۲۲

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف طراحی و اعتباریابی الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای استادان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه انجام شد. **روش شناسی:** در این پژوهش از رویکرد آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) و روش تحقیق مصاحبه بهره گرفته شد. جامعه مورد مطالعه در بخش کیفی شامل متخصصین برنامه درسی، روانشناسان تربیتی و جامعه‌شناسان و مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه و میانی نظری جدید داخلی و خارجی بود. روش نمونه‌گیری از جامعه افراد مذکور از نوع گلوله برفی بود و حجم نمونه با رسیدن به اشباع نظری به ۲۷ نفر رسید و بر اساس روش نمونه‌گیری ملاک محور ۱۹ منبع مورد مطالعه قرار گرفت. جامعه آماری در بخش کمی شامل متخصصین برنامه درسی، روانشناسان تربیتی و جامعه‌شناسان و استادان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه بود که از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۲۸۰ نفر به دست آمد. گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختار یافته انجام شد و یافته‌های کیفی با روش تحلیل مضمون و به وسیله نرم افزار MaxQDA حاصل شد. گردآوری داده‌ها در بخش کمی از طریق پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. جهت اعتبار یابی این الگو در بخش کمی از روش تجزیه و تحلیل به صورت تحلیل عاملی و معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار Smart PLS3 استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های به دست آمده نشان دادند که الگوی تدریس چند فرهنگی از ۱۰ بعد و ۲۹ مؤلفه تشکیل شده است که بر این اساس ابعاد به دست آمده شامل اهداف (ادراکی اخلاقی رفتاری)، محتوا (سازماندهی، روش‌های ارائه)، تدریس فعالیت‌های آموزشی و تجربیات یادگیری (رفتار آموزشی روش تدریس نقش و وظایف مدرس ویژگی‌های تدریس چند فرهنگی پیامدهای تدریس چند فرهنگی)؛ ادراک استادان از تدریس چند فرهنگی (دامنه‌ی تفکر مدرس انعطاف‌پذیری مدرس سیاست‌های کلان نظام آموزشی نیروی انسانی مفهوم عملی و نظری تدریس چند فرهنگی)، ارزشیابی (انواع و اصول)، گروه‌بندی (توجه به همگنی گروه، نا همگنی گروه، توجه به تفاوت‌های فرهنگی تعداد اعضای گروه، توجه به جنسیت، توجه به سن، توجه به تفاوت‌های فردی)؛ موانع و مشکلات (ساختاری عملکردی)؛ ویژگی‌های زمان و مکان (ویژگی‌های فیزیکی، تجهیزات، مدت زمان)؛ مواد و منابع یادگیری (ویژگی‌ها و انواع منابع)؛ ملاک‌های فعالیت‌های یادگیری (چالش‌ها و نقاط قوت) (که مقدار همه‌ی آنها بالاتر از مقدار ملاک (۳٪) بوده است) شناسایی شد.

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش طراحی الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه از اعتبار مناسبی برخوردار است. **واژگان کلیدی:** طراحی الگو، اعتبار یابی، تدریس چند فرهنگی، مدرسان، دانشگاه آزاد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، گروه علوم تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران. ph.kahrizi@gmail.com
۲. استادیار گروه علوم تربیتی، رشته‌ی جامعه‌شناسی آموزش و پرورش دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران (نویسنده مسؤل) faghiharam1388@gmail.com
۳. دانشیار گروه مطالعات برنامه درسی، رشته‌ی برنامه ریزی درسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران sadeghi.edu@gmail.com
۴. استادیار گروه علوم تربیتی، رشته‌ی برنامه ریزی درسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران. amir.hmehdizadeh@yahoo.com
۵. استادیار گروه علوم تربیتی، رشته‌ی برنامه ریزی درسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران. shabani.h@gmail.com

مقدمه

امروزه مقوله‌های یادگیری و تدریس از دید نظریه پردازان و محققان مقوله‌ای فرهنگی محسوب می‌شود. از این رو، افرادی که در یک جامعه چند فرهنگی زندگی می‌کنند باید از فرهنگ‌های مختلف آن جامعه شناخت کافی داشته و قضاوت آنها نسبت به فرهنگ‌ها و قومیت‌ها به دور از پیش‌داوری باشد. به منظور رسیدن به این شناخت، افزایش دانش چندفرهنگی ضروری است (Sadeghi, 2013). بنابراین احترام به تنوع فرهنگی در تدریس توسط مدرسان آموزش عالی می‌تواند زمینه عملکرد بهتر فراگیران را فراهم کند (Feyisa & Kirstin, 2010). چرا که آموزش چند فرهنگی اشاره دارد به توجه و احترام به تفاوت‌های فرهنگی اقوام متفاوت و کمک به درک و بهبود روابط میان فرهنگی، افزایش آستانه تحمل در مقابل تفاوت‌های فرهنگی، توجه به نقش همه فرهنگ‌ها در شکل‌گیری تمدن و تولید دانش انعکاس‌دهنده عیاد مناسک جشن‌ها و آداب و رسوم اقوام مختلف، آموزش همزیستی مسالمت‌آمیز با فرهنگ‌های مختلف، کمک به رفع نگرش‌های نژادی و توجه به مفهوم صلح و دوستی، پیش‌داوری نکردن درباره سایر فرهنگ‌ها، کمک به پذیرش تنوع و تکثر به عنوان قانون طبیعی (Vafai, Sobhaninejad, 2015) که در تهیه کتب درسی برای مقطع آموزش عالی باید به این مولفه‌ها توجه شود. اگر چه پیشرفت در گنجاندن مباحث تدریس چند فرهنگی در برنامه‌های آموزشی، بی‌تردید حاصل شده است، اما متأسفانه بجز در مواردی اندک، اقدامات مربوط به آموزش و تدریس چند فرهنگی، بیشتر در قالب حرف بوده است تا عمل. برای تدریس به شیوه‌های چند فرهنگی مدرس باید فهم و درک فرهنگی خود، تحمل ابهام همزیستی موزن و مسالمت‌آمیز را در نگرش و رفتار خود گسترش دهد. اما اینکه مدرس این کار را در عمل انجام دهد به طور شفاف و واضح توضیح داده نشده است (Harjatanaya & Hoon, 2020).

Hajiani (2004) گزارش کرده است که برنامه درسی چند فرهنگی در آموزش عالی کشور به سبب نداشتن الگو و راهکاری مناسب تدریس در حاله‌ای از ابهام فرو رفته است و فقدان مبانی نظری کافی در حیطه‌ی برنامه درسی چند فرهنگی در آموزش عالی مشهود به نظر میرسد (Fathi vajargah, 2007). Mehr Mohammadi (2010) نیز بر این باور است که نظام آموزش عالی ایران فاقد الگو و مبانی نظری مشخصی در این زمینه است. از طرفی شیوه تدریس مدرسان در حوزه آموزش عالی هنوز کاملاً سنتی بوده و نسبت به سال‌ها پیش تغییر چندانی نیافته است و این موضوع عواقب سو فراوانی را به دنبال دارد از جمله اینکه مدرس نمی‌تواند ارتباط مفید و مؤثری با فراگیران برقرار کند اعمال و رفتار فراگیر از طرف مدرس ممکن است مورد سوتعبیر قرار بگیرد یا بر عکس فراگیر هم ممکن است از رفتار و گفتار مدرسین خود دچار سو برداشت شود. عدم توجه به فرهنگ و پیشینه فرهنگی گاه تأثیری مخرب تراز آنچه گفته شد خواهد داشت آنگاه که بر اساس نتایج به دست آمده از این سو تعبیرها فراگیرانی از یک فرهنگ برای مثال افرادی با توانایی ذهنی پایین متصور شوند و بر اساس این نتایج تصمیمات آموزشی اتخاذ شود (Sadeghi, 2012). با عنایت به این مسئله مهم و با توجه به پژوهش‌های Araghieh, Noshadi, Shamsiri, (2012) Sadeghi, (2009) Araghieh, et all, (2012) Ahmadi, (2011) Abdoli Sultan Ahmadi, (2015)، که به ناکافی بودن تلاش و پژوهش در زمینه‌ی آموزش و تدریس چند فرهنگی و ضعف در این زمینه اشاره کرده‌اند. Hamidizadeh, et all (2017)، بیان می‌کنند که با وجود اینکه معلمان به آموزش چند فرهنگی علاقه نشان می‌دهند؛ اما شناخت و دانش آنها از آموزش چند فرهنگی محدود است. Wade (2006) تأکید می‌کند که کار گروهی توسط معلمان از فرهنگ‌های مختلف به آنان کمک می‌کند تا در زمینه‌ی تدریس چند فرهنگی موفق‌تر عمل کنند. Ford, Quinn (2010) نیز این موضوع را تأیید می‌کنند و بر این باور هستند که در زمینه‌ی تدریس چند فرهنگی باید باور و ادراک مدرسان و معلمان را مورد بررسی قرار داد. Alismail (2016) بر این باور است که ارائه‌ی درس‌ها و واحدهای درسی چند فرهنگی برای آموزش مسائل فرهنگی به فراگیران ضرورت دارد. Nieto (2017) و Shawn (2019) آموزش و تدریس چند فرهنگی را بیان داشته‌اند که باید این نوع تدریس را به شیوه‌های مختلف مهیج و جذاب کرد.

حال آن که با توجه به چالش‌های پیرامون مسئله چند فرهنگی در محیط دانشگاهی، بعضی از مدرسان و مسئولان محیط‌های آموزشی بیان می‌کنند که آن دسته از مدرسانی که برای تدریس در محیط‌های چند فرهنگی آموزش ندیده‌اند خود را در این زمینه ناتوان می‌بینند و بر این باورند که از عهده‌ای این کار به درستی بر نمی‌آیند بنابراین نیاز به آموزش مدرسان برای تدریس

چند فرهنگی کاملاً مشخص و ضروری است (Kardeş, Akman, 2018). این در حالی است که دانشجویان از مناطق مختلفی اعم از استان شهرستان و روستاهای مختلف در رشته مورد علاقه خود مشغول به تحصیل می شوند این امر سبب افزایش میزان چند فرهنگی شدن دانشجویان شده است. دانشگاه های آزاد استان کرمانشاه نیز از این قاعده مستثنی نیستند. این استان با توجه به حضور اقوام مختلف و مهاجرت های مذهبی موجب چند فرهنگی شدن استان کرمانشاه بیش از پیش شدند. بنابراین با توجه به اینکه دانشجویان دانشگاه های استان از نظر فرهنگی چند گانه هستند به نظر می رسد نیاز به الگوی تدریس چند فرهنگی اساتید این دانشگاه، نیازی اجتناب ناپذیر و ضروری است. مدرسان وظیفه دارند این آگاهی و شناخت از فرهنگ های مختلف را در دانشجویان ایجاد کنند و به آنان بیاموزند به دور از تحریف ها تعصب ها و تبعیض ها درباره سایر فرهنگ ها قضاوت کنند. لذا با توجه به اینکه این پژوهش حیطه آموزش عالی را مد نظر قرار داده است بحث محدود تر شده و به مقوله ی ضرورت تدریس چند فرهنگی در آموزش عالی پرداخته می شود. بنابراین با توجه به نوظهور بودن و نوپدید بودن تدریس چند فرهنگی در ایران پژوهش حاضر قصد دارد زمینه ی بکار گیری راهبردهای تدریس چند فرهنگی را در کلاس های درس به صورت کاربردی فراهم کند و در نظر دارد الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی را در آموزش عالی ویژه استادان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه طراحی کند. به ترتیب پژوهش حاضر با هدف طراحی و اعتبار یابی الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد استان کرمانشاه انجام شده است. با توجه به هدف مذکور، سؤال های مورد بررسی عبارت است از: ۱. مؤلفه های الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۲. نوع و میزان ادراک استادان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه از مفهوم تدریس چند فرهنگی به چه میزان میباشد؟ ۳. اهداف و مبانی الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۴. موانع و مشکلات الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در چهارچوب مبانی و اهداف الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی از منظر مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۵. ملاک های فعالیت های فرهنگی در الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۶. ویژگی های فعالیت های آموزشی و تجربیات یادگیری متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۷. محتوا متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۸. شیوه های ارزشیابی الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۹. ویژگی های گروه بندی الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۱۰. ویژگی های زمانی و فضای مناسب برای الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۱۱. ویژگی های مواد و منابع یادگیری الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ ۱۲. اعتباریابی الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه چگونه است؟

روش شناسی

روش تحقیق این پژوهش آمیخته (کیفی + کمی) و از نوع اکتشافی بود. جامعه مورد مطالعه در بخش کیفی شامل متخصصین برنامه درسی، روانشناسان تربیتی و جامعه شناسان و مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه و مبانی نظری جدید داخلی و خارجی بود. روش نمونه گیری از جامعه افراد مذکور از نوع گلوله برفی بود و حجم نمونه با رسیدن به اشباع نظری به ۲۷ نفر رسید و بر اساس روش نمونه گیری ملاک محور ۱۹ منبع مورد مطالعه قرار گرفت. جامعه آماری در بخش کمی نیز شامل متخصصین برنامه درسی، روانشناسان تربیتی و جامعه شناسان و مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه بود که از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شد و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۲۸۰ نفر به دست آمد. در پژوهش حاضر هر گروه از جامعه ی آماری (متخصصین برنامه درسی، روانشناسان تربیتی و جامعه شناسان و مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه) مورد نظر یک طبقه در نظر گرفته شد. به این صورت که جهت تعیین حجم افراد نمونه به فرمول کوکران استناد شد و از بین ۲۸۰ نفر از کل پاسخ دهندگان به پرسشنامه مورد نظر، ۳۲ نفر روان شناس تربیتی و ۱۱ نفر متخصص برنامه ریزی درسی، ۳۷ نفر جامعه شناس و در گروه اساتید ۸۱ نفر مدرس گروه علوم انسانی، ۶۸ نفر مدرس گروه علوم پایه و ۵۱ نفر مدرس فنی مهندسی بوده اند.

گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختار یافته در قالب ۹ سؤال بود و در بخش کمی نیز از طریق پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. این پرسشنامه دارای ۱۱۹ گویه و دارای طیف پاسخ دهی ۶ گزینه‌ای: کاملاً مخالف، مخالف، تا حدودی مخالف، تا حدودی موافق، موافق و کاملاً موافق بود. روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه توسط متخصصان و اساتید اطمینان حاصل شده است. برای تعیین میزان پایایی این پرسشنامه نیز از روش ضریب آلفای کرونباخ با کمک نرم افزار SPSS22 استفاده شده است که بر این اساس، میزان پایایی پرسشنامه برابر با ۰/۸۷۴ بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از روش تحلیل مضمون استفاده شد که ابتدا مصاحبه‌ها و متون، پیاده‌سازی شده و پس از کدگذاری سه مرحله‌ای، مفاهیم، مضامین و کدهای اولیه استخراج و سپس کدهای نهایی به دست آمد و این کار از طریق نرم افزار MAXQDA ورژن ۲۰۱۸ انجام گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کمی از فن مدل‌یابی معادلات ساختاری جهت بررسی برازش مدل تحقیق با به کارگیری از نرم‌افزار SPSS25 و Smart PLS3 استفاده شده است.

یافته‌ها

سوال اول پژوهش: مؤلفه‌های الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ با تحلیل متن نظرات مصاحبه‌شوندگان و مطالعه مبانی نظری داخلی و خارجی جدید مربوطه، مؤلفه‌ها و گویه‌های مورد نظر تعیین و در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. مؤلفه‌های الگوی تدریس چند فرهنگی استخراج شده از مصاحبه‌ها و مطالعه مبانی نظری داخلی و خارجی	
مفاهیم	مؤلفه‌های استخراج شده
ادراک استادان	دامنه فکر مدرس
	پذیرش و اهمیت تدریس چند فرهنگی
	برقراری عدالت در کلاس درس
	احترام به حقوق تمامی اقلیتهای قومی و مذهبی
	درک و پذیرش تمامی فرهنگها
	شناخت و آگاهی از فرهنگهای مختلف
	عدم آگاهی
	عدم تمایل به تدریس و مبحث چند فرهنگی
	توجه به انسانیت و اخلاق از سوی مدرس
	عدم تعصب مدرسان به فرهنگی خاص
	تغییر نگرش مدرسان
	احترام گذاشتن به تمامی فرهنگ ها از سوی مدرسان
	پرهیز از تبعیض بین دانشجویان
ملاک‌های فعالیت‌های فرهنگی	توجه به مشکلات فرهنگی
	توجه به تفاوت‌های فرهنگی
	توجه به اشتراکات فرهنگی
موانع و مشکلات تدریس چند فرهنگی	نیاز به ارائه آموزش ضمن خدمت در زمینه چند فرهنگی
	عدم شناخت و درک صحیح از فرهنگهای متفاوت
	تغییر محتوای یادگیری مبتنی بر تفاوت‌های فرهنگی
	ایجاد تغییر در مواد و منابع یادگیری مبتنی بر تنوع فرهنگی
	پذیرش اهمیت آموزش چند فرهنگی
	استفاده از معلمان مناطق مختلف و توجه به تنوع مذهبی
	تغییر در سیاست‌گذاری‌های کلان نظام آموزش عالی
	آموزش و به کارگیری نیروی متخصص
	ارائه خدمات به گروه‌های مختلف فرهنگی مبتنی بر رفع تبعیض نژادی
اهداف تدریس چند فرهنگی	پرورش تفکر انتقادی

تغییر نگرش و رسیدن به درک صحیح در دانشجویان	
ایجاد نگرش مثبت به چند فرهنگی در دانشجویان	
کاهش تنش های اجتماعی	
آموزش شیوه ی تفکر و درک تفاوت های بین فرهنگی	
پرورش تفکر خلاق	
پرورش روحیه انتقاد پذیری	
پرورش خلاقیت	
آموزش خود رهبری به دانشجویان	
پرورش تفکر واگرا	
بالا بردن سطح پذیرش دیگران و رفع تبعیض نژادی	
بهبود رفتار و عملکرد	
تدوین محتوا متنوع بر اساس تنوع فرهنگی	محتوای تدریس چند فرهنگی
محتوا متناسب با تفاوت های فردی و فرهنگی	
محتوا متناسب با علاقه فرد	
محتوا قابل فهم	
محتوا ملموس برای همه ی فرهنگ ها	
محتوا جذاب	
ارائه به صورت درس عمومی	
محتوا انعطاف پذیر	
توجه به تفاوت های قومی مذهبی	
تدوین کتاب درسی بر اساس توجه به همه ی فرهنگ ها	
ارائه محتوای ترکیبی	
ویژگی های مواد و منابع یادگیری	مواد و منابع یادگیری
انواع فعالیت های آموزشی	تدریس و فعالیت های آموزشی و تجربیات یادگیری
فعالیت نقاشی	
فعالیت ایفای نقش	
فعالیت های پروژه محور	
توجه به فعالیت های گروهی	
فعالیت های اکتشافی	
توجه به فعالیت های انفرادی	
فعالیت پرسش و پاسخ	
فعالیت بحث گروهی	
فعالیت عکاسی	
ویژگی فعالیت های آموزشی	
روش های تدریس	
روش تدریس سنتی	
تدریس فعال	
تدریس به روش بحث گروهی مبتنی بر تفاوت های فرهنگی	
تدریس به روش حل مساله	
روش تدریس کارگروهی مبتنی بر چند فرهنگی	
روش تدریس گردش علمی مبتنی بر فرهنگ بومی و اشتراکات بین فرهنگی	
روش ایفای نقش مبتنی بر تنوع فرهنگی و مذهبی	
تدریس تلفیقی یا ترکیبی	
تدریس مشارکتی مبتنی بر رفع تبعیض نژادی	

نقش و وظایف مدرس	
تدریس چندفرهنگی	
ویژگی‌های تدریس چند فرهنگی	
پیامدهای تدریس چندفرهنگی	
صبر و شکیبایی	
کسب تجربه‌های خوشایند	
توجه به تعامل و ارتباط صحیح بر اساس تفاوت‌های فرهنگی	
ارتباط متقابل فرهنگی و افزایش درک بین فرهنگی	
شناخت تمامی فرهنگها و توجه به تنوع فرهنگی	
برقراری ارتباط مؤثر با دیگران	
صلح و دوستی	
افزایش وحدت ملی و رفع تبعیض نژادی	
انواع ارزشیابی	ارزشیابی
ارزیابی کیفی	
ارزشیابی ترکیبی (کمی-کیفی)	
ارزشیابی کمی	
ارزیابی فردی	
ارزیابی گروهی	
ارزشیابی مستمر	
خود ارزیابی	
ارزشیابی تکوینی	
ویژگی‌های ارزشیابی	
اصول ارزشیابی	
اصل انعطاف پذیری ارزشیابی	
اصل تنوع ارزشیابی	
زمان محدود	ویژگی‌های زمان و مکان
عدم محدودیت در زمان	
مکان متنوع	
گروه بندی همگن	گروه‌بندی
گروه بندی با توجه به تفاوت فرهنگی	
گروه بندی ناهمگن	
گروه بندی با توجه به توانایی‌ها فردی	
گروه بندی با توجه به شرایط کلاس	
اعضای گروه ۶ نفر	
گروه بندی با توجه به سن	

سؤال دوم پژوهش) نوع و میزان ادراک استادان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه از مفهوم تدریس چند فرهنگی به چه میزان می‌باشد؟ با استناد به مصاحبه‌ها و کد گذاری‌های انجام شده مشخص گردید که ادراک استادان از تدریس‌های چند فرهنگی از مؤلفه‌های دامنه تفکر مدرس (درک تمامی فرهنگ‌ها، شناخت و آگاهی از فرهنگ‌های مختلف، توجه به شأن والای انسانی، توجه به اخلاق رفتاری)، انعطاف پذیری مدرس (پذیرش تدریس چند فرهنگی، احترام به حقوق تمامی اقلیت‌های قومی و مذهبی، پذیرش تمامی فرهنگ‌ها، تمایل به چند فرهنگی، گرایش به بحث چند فرهنگی، عدم نگرش منفی نسبت به سایر فرهنگ‌ها، تمایل به تغییر نگرش در صورت نیاز، احترام گذاشتن به تمامی فرهنگ‌ها، پرهیز از تبعیض در بین دانشجویان)، سیاست‌های کلان نظام آموزشی (سیاست گذاری در برنامه درسی، انعطاف پذیری در تغییر سیاست‌های آموزشی، ارائه الگو

های آموزشی مدون متناسب با شرایط موجود، تهیه برنامه جهت اجرای الگوهای آموزش مدون، آموزش نیروی انسانی، نیروی انسانی (جذب مدرسان از سایر فرهنگ ها، آموزش تخصصی نیروی انسانی، ایجاد آگاهی بیشتر مدرسان برای تدریس و آموزش چند فرهنگی از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی، آموزش ضمن خدمت)، مفهوم عملی تدریس چند فرهنگی (همکاری کردن افراد با یکدیگر در یک محیط، برقراری ارتباط مؤثر با دیگران، تجمع فرهنگ های مختلف در محیط، برخورداری از حقوق شهروندی)، مفهوم نظری تدریس چند فرهنگی (یادگیری تکریم دیگر فرهنگ های موجود در جامعه دانشگاه) است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های مذکور به مقدار $0/3$ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که ادراک مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه از تدریس چند فرهنگی مشتمل بر دامنه تفکر مدرس، انعطاف پذیری مدرس، سیاست های کلان نظام آموزشی، نیروی انسانی، مفهوم عملی تدریس چند فرهنگی، مفهوم نظری تدریس چند فرهنگی است.

سؤال سوم پژوهش) مؤلفه های اهداف الگوی تدریس در الگوی تدریس چند فرهنگی به چه میزان می باشد؟ بر اساس مصاحبه ها و کد گذاری های صورت گرفته مشخص گردید که اهداف از دیگر ابعاد شناخته شده در الگوی تدریس چند فرهنگی است که از مؤلفه های ادراکی، اخلاقی و رفتاری و زیر مؤلفه های تغییر نگرش و رسیدن به درک صحیح در دانشجویان، پرورش تفکر انتقادی، آموزش خود رهبری به دانشجویان، پرورش تفکر واگرا، پرورش تفکر خلاق، ایجاد نگرش مثبت به چند فرهنگی در دانشجویان، بهبود رفتار و عملکرد، کاهش تنش های اجتماعی، پرورش روحیه انتقاد پذیری، بالا بردن سطح پذیرش همکاران، آموزش شیوه تفکر تشکیل شده است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های ادراکی، اخلاقی و رفتاری به مقدار $0/3$ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که اهداف تدریس چند فرهنگی برای استادان دانشگاه آزاد کرمانشاه شامل ادراکی، اخلاقی و رفتاری پیرامون تغییر نگرش و رسیدن به درک صحیح در دانشجویان، پرورش تفکر انتقادی، آموزش خود رهبری به دانشجویان، پرورش تفکر واگرا، پرورش تفکر خلاق، ایجاد نگرش مثبت به چند فرهنگی در دانشجویان، بهبود رفتار و عملکرد، کاهش تنش های اجتماعی، پرورش روحیه انتقاد پذیری، بالا بردن سطح پذیرش همکاران، آموزش شیوه تفکر است.

سؤال چهارم پژوهش) در چهار چوب مبانی و اهداف تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه موانع و مشکلات تدریس چند فرهنگی از منظر مدرسان دانشگاه کدامند؟ بر اساس کد گذاری انجام شده مشخص گردید یکی از ابعاد مورد نظر در تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه، موانع و مشکلات است که از مؤلفه های ساختاری و عملکردی و ریز مؤلفه های ایجاد تغییر در مواد و منابع یادگیری، تغییر محتوای منابع یادگیری، استفاده از معلمان مناطق مختلف، آموزش و به کارگیری نیروی متخصص، ارائه خدمات به گروه های مختلف فرهنگی، ارائه آموزش ضمن خدمت در زمینه چند فرهنگی، عدم شناخت و درک صحیح از فرهنگ های متفاوت، تغییر در سیاست گذاری های کلان نظام آموزش عالی، پذیرش اهمیت آموزش چند فرهنگی آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که موانع و مشکلات تدریس چند فرهنگی برای اساتید دانشگاه آزاد کرمانشاه به صورت ساختاری و عملکردی و شامل ایجاد تغییر در مواد و منابع یادگیری، تغییر محتوای منابع یادگیری، استفاده از معلمان مناطق مختلف، آموزش و به کارگیری نیروی متخصص، ارائه خدمات به گروه های مختلف فرهنگی، ارائه آموزش ضمن خدمت در زمینه چند فرهنگی، عدم شناخت و درک صحیح از فرهنگ های متفاوت، تغییر در سیاست گذاری های کلان نظام آموزش عالی، پذیرش اهمیت آموزش چند فرهنگی است.

سؤال پنجم پژوهش) در چهار چوب اهداف تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه، ملاک فعالیت های فرهنگی از منظر مدرسان دانشگاه کدامند؟ با استناد به مصاحبه ها و کد گذاری انجام شده مشخص شد که ملاک های فعالیت های تدریس به عنوان یکی از ابعاد شناخته شده الگوی تدریس چند فرهنگی از مؤلفه های چالش (توجه به مشکلات فرهنگی، توجه به تفاوت های فرهنگی) و قوت (توجه به اشتراکات فرهنگی) تشکیل شده است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های مذکور از بعد ملاک های فعالیت های فرهنگی به مقدار $0/3$ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که ملاک های فعالیت های فرهنگی تدریس برای اساتید دانشگاه آزاد کرمانشاه شامل چالش (توجه به مشکلات فرهنگی، توجه به تفاوت های فرهنگی) و قوت (توجه به اشتراکات فرهنگی) است.

سؤال ششم پژوهش) ویژگی‌های فعالیت‌های آموزشی و تجربیات یادگیری و تدریس چند فرهنگی متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ با استناد به مصاحبه‌ها و کدگذاری‌های انجام شده مشخص گردید که مؤلفه‌های تدریس چند فرهنگی و فعالیت‌های آموزشی و تجربیات یادگیری شامل رفتار آموزشی (نقاشی، ایفای نقش، پروژه محوری، فعالیت‌های گروهی، اکتشافی، انفرادی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، عکاسی)، روش تدریس (سنتی، فعال، بحث گروهی مبتنی بر تفاوت‌های فرهنگی، روش حل مسئله، روش تدریس کارگروهی مبتنی بر چند فرهنگی، روش تدریس گردش علمی مبتنی بر فرهنگ بومی و اشتراکات بین فرهنگی، روش ایفای نقش مبتنی بر نقش و وظایف مدرس، تنوع فرهنگی و مذهبی، تدریس تلفیقی یا ترکیبی، تدریس مشارکتی مبتنی بر تبعیض نژادی)، نقش و وظایف مدرس (برقراری صلح و دوستی میان افراد با فرهنگ‌های متفاوت، ترغیب و تشویق فراگیران به احترام گذاشتن به فرهنگ‌های متفاوت، شناخت و آگاهی نسبت به فرهنگ‌ها و اقوام مختلف، برخورد انصافی و عدالت محوری با دانشجویان از فرهنگ‌های مختلف، ترغیب و تشویق فراگیران به احترام گذاشتن به فرهنگ‌های مختلف، شناخت و آگاهی نسبت به فرهنگ‌ها و اقوام مختلف، تعصب زدایی و اجتناب از آن، عدالت و انصاف در مورد همه فرهنگ‌ها، همکاری و همیاری در کلاس درس، راهنما در محیط کلاس درس، تسهیل‌گر یادگیری، نظارت‌کننده بر عملکرد دانشجویان)، ویژگی‌های تدریس چند فرهنگی: برابری تدریس (رعایت عدالت و انصاف، تلاش برای ایجاد نگرش مثبت نسبت به سایر فرهنگ‌ها در روند تدریس از طریق برقراری ارتباط مؤثر و مفید)، ویژگی‌های تدریس چند فرهنگی: کارایی تدریس (تلاش برای افزایش تعامل میان فراگیران متفاوت جهت یادگیری بیشتر، انعطاف پذیر بودن تدریس، به کارگیری از شیوه‌های تدریس متفاوت برای افرادی با فرهنگ‌های متفاوت، در نظر گرفتن یادگیرنده طی فرایند تدریس)، پیامدهای تدریس چند فرهنگی (کسب تجربه‌های خوشایند، توجه به تعامل و ارتباط صحیح بر اساس تفاوت‌های فرهنگی، شناخت تمامی فرهنگ‌ها و توجه به نوع فرهنگی، صبر و شکیبایی، ارتباط متقابل فرهنگی و افزایش درک بین فرهنگی، برقراری ارتباط مؤثر با دیگران، صلح و دوستی، افزایش وحدت ملی و رفع تبعیض نژادی)، پیامدهای تدریس چند فرهنگی (کسب تجربه‌های خوشایند، توجه به تعامل و ارتباط صحیح بر اساس تفاوت‌های فرهنگی، شناخت تمامی فرهنگ‌ها و توجه به تنوع فرهنگی، صبر و شکیبایی، ارتباط متقابل فرهنگی و درک بین فرهنگی، برقراری ارتباط مؤثر با دیگران، صلح و دوستی، افزایش وحدت ملی و رفع تبعیض نژادی است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه‌های مذکور به مقدار $0/3$ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه‌گیری می‌شود که مؤلفه‌های تدریس چند فرهنگی و فعالیت‌های آموزشی و تجربیات یادگیری استادان دانشگاه آزاد کرمانشاه شامل رفتار آموزشی، روش تدریس، نقش و وظایف مدرس، برابری تدریس، کارایی تدریس، پیامدها است.

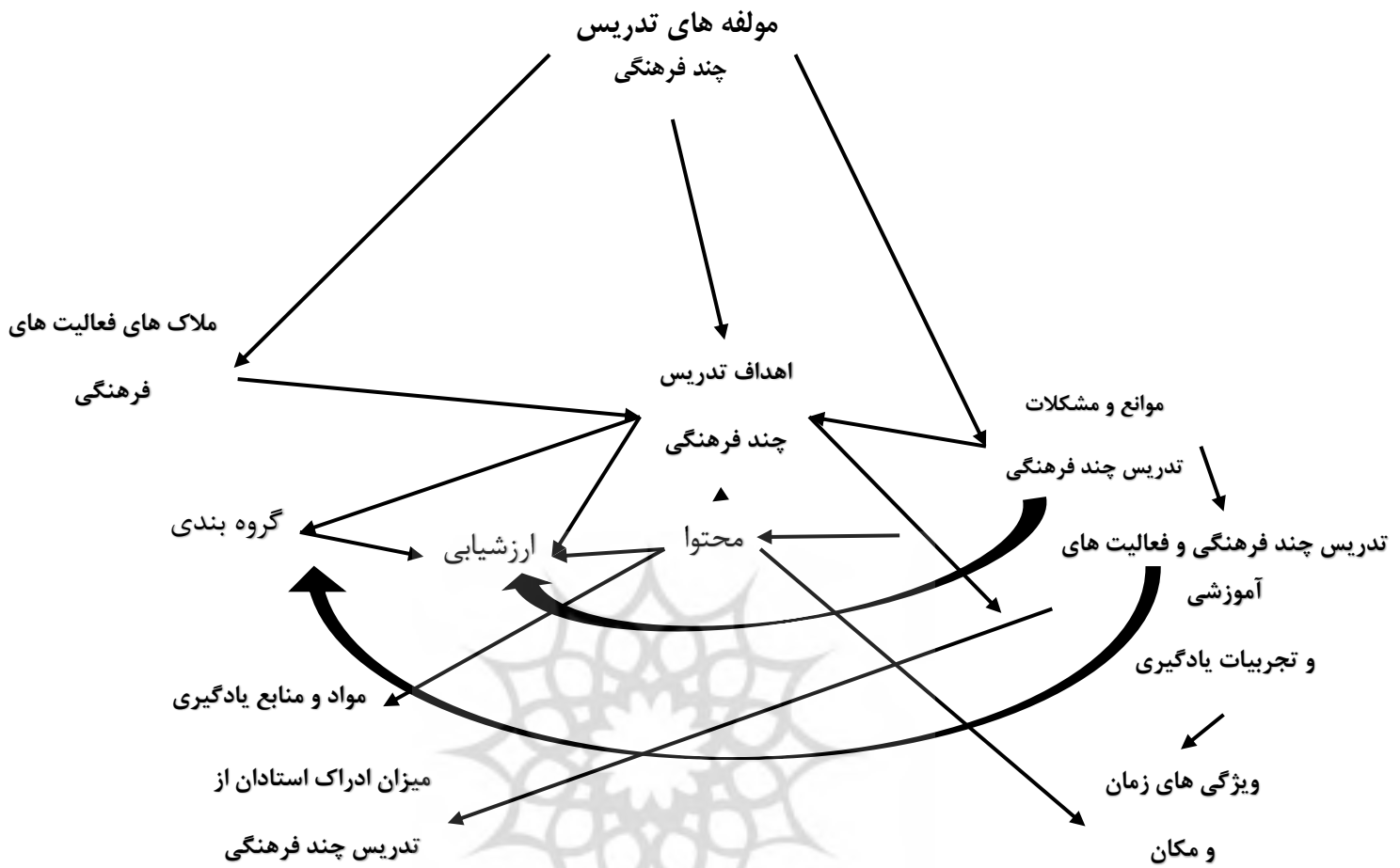
سؤال هفتم پژوهش) ویژگی‌های محتوا متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ با استناد به مصاحبه‌ها و کدگذاری‌های انجام شده مشخص گردید که محتوا یکی از ابعاد در نظر گرفته شده در تدریس چند فرهنگی است که از مؤلفه‌های سازماندهی (تدوین محتوای متنوع بر اساس تنوع فرهنگی، محتوای متناسب با تفاوت‌های فردی و فرهنگی، محتوای مناسب با علاقه فرد، محتوای قابل فهم، ارائه به صورت درس عمومی، توجه به تفاوت‌های قومی و مذهبی، تدوین کتاب درسی بر اساس توجه به همه فرهنگ‌ها) و صورتی (محتوای ملموس برای همه فرهنگ‌ها، محتوای جذاب، انعطاف پذیر، ترکیبی) تشکیل شده است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه‌های مذکور از بعد محتوا به مقدار $0/3$ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه‌گیری می‌شود که محتوای الگوی تدریس چند فرهنگی برای اساتید دانشگاه آزاد کرمانشاه به صورت سازماندهی و صورتی و در برگیرنده مؤلفه‌های محتوای جذاب، ملموس، قابل فهم، متناسب با تفاوت‌های فردی، انعطاف پذیری، متناسب با علاقه‌های فرد، تدوین کتاب درسی و ارائه به صورت درس عمومی مشخص شده است.

سؤال هشتم پژوهش) روش‌های ارزشیابی متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ بر اساس مصاحبه‌ها و کدگذاری‌های انجام شده مشخص شد که در تدریس چند فرهنگی، ارزشیابی یکی از ابعاد شناخته شده است که از مؤلفه‌های نوع (کیفی، کمی، ترکیبی، فردی، گروهی، مستمر، خودارزیابی و تکوینی) و اصول (توجه به تفاوت‌های فردی فراگیران، فراگیر بودن ارزشیابی، مورد توجه قرار دادن تفاوت‌های فرهنگی فراگیران، تنوع در امور ارزشیابی و انعطاف پذیری) تشکیل شده است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه‌های مذکور از بعد ارزشیابی به

مقدار ۰/۳ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که مؤلفه های ارزشیابی الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه، نوع و اصول است.

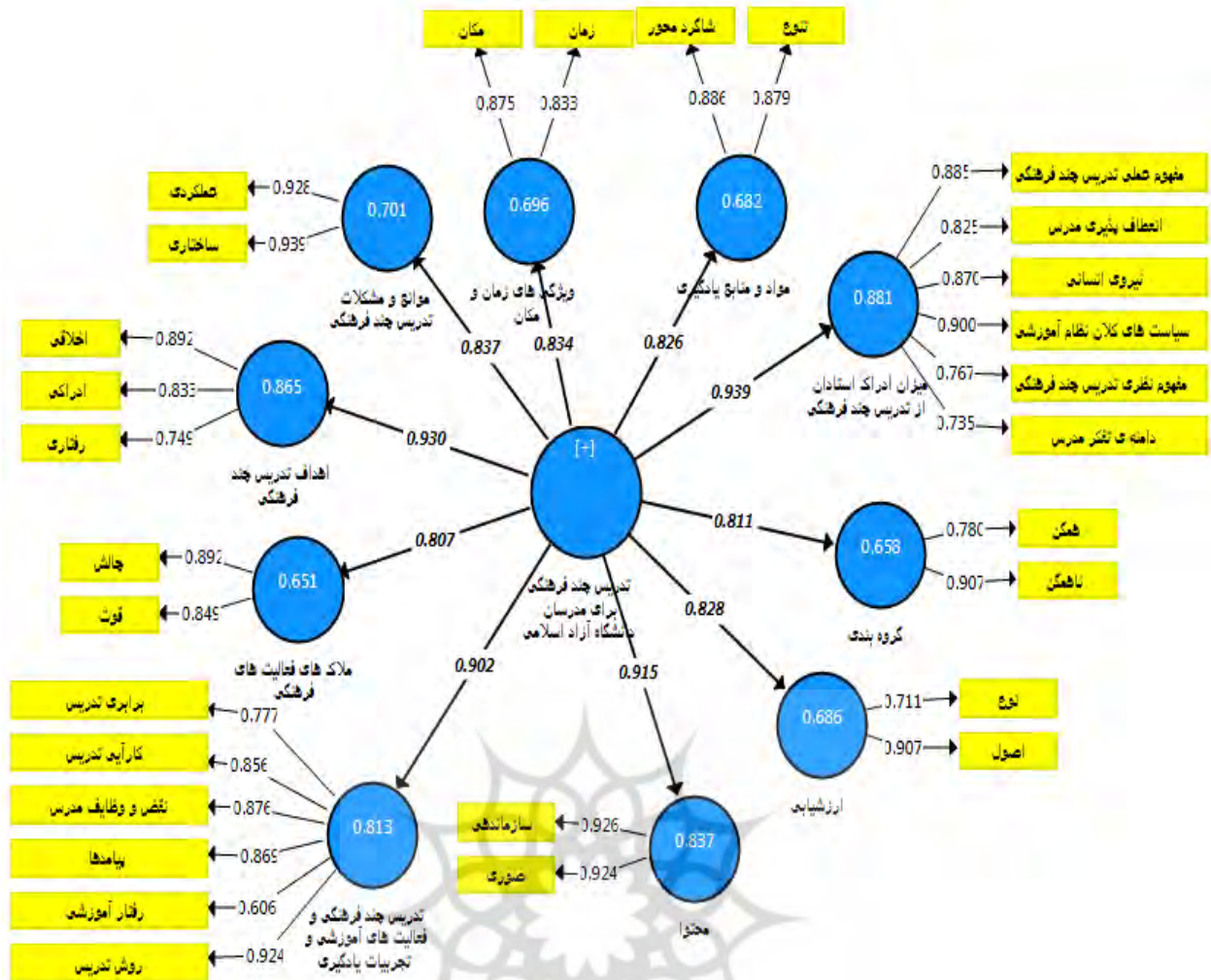
سؤال نهم پژوهش) ویژگی های گروه بندی متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ با استناد به مصاحبه ها و کد گذاری انجام شده مشخص گردید که مؤلفه های گروه بندی به عنوان یکی از ابعاد شناخته شده در الگوی تدریس چند فرهنگی است که از مؤلفه های همگن (گروه بندی با توجه به تفاوت های فردی) و نا همگن (گروه بندی با توجه به توانایی های فردی، سن، شرایط کلاس و گروه بندی با تقسیم اعضا) تشکیل شده است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های مذکور از بعد گروه بندی به مقدار ۰/۳ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که گروه بندی الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه شامل همگن و نا همگن است. سؤال دهم پژوهش) ویژگی های زمان و فضای آموزشی متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ با استناد به مصاحبه ها و کد گذاری انجام شده مشخص گردید که زمان و فضا برای تدریس اثربخش لازم است و بدون آنها تدریس خوب میسر نخواهد بود. بر این اساس مؤلفه های زمان (عدم محدودیت های زمانی در آموزش های چند فرهنگی، قرار دادن بطن اجتماع و جامعه برای فعالیت گروهی دانشجویان) و مکان (استفاده از مکان های متنوع نظیر نمایشگاه لباس، کتابخانه و غیره جهت آموزش چند فرهنگی، بسط محیط های آموزشی، استفاده از اردو ها و فضا های خارج از کلاس) در تدریس چند فرهنگی به عنوان ابعاد مهم محسوب می شوند. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های زمان و مکان به مقدار ۰/۳ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که زمان و مکان از مؤلفه های الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه است.

سؤال یازدهم پژوهش) ویژگی های مواد و منابع یادگیری متناسب با الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی در دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه کدامند؟ با استناد به مصاحبه ها و کد گذاری های انجام شده مشخص گردید که مواد و منابع یادگیری تدریس چند فرهنگی استادان از مؤلفه های شاگرد محور (متناسب با نیاز های یادگیری و فرهنگی یادگیرندگان، کمک به یادگیرندگان، شبیه سازی) و تنوع (مواد آموزشی چند فرهنگی، تجارب گوناگون، انعطاف پذیری) تشکیل شده است. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های مذکور به مقدار ۰/۳ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که مواد و منابع یادگیری تدریس چند فرهنگی مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه به صورت شاگرد محوری و تنوع است. بر اساس یافته های بدست آمده از تحلیل متن داده های کیفی، الگوی اولیه تدریس چند فرهنگی به صورت خروجی نرم افزار MAXQDA در شکل ۱ به نمایش گذاشته شده است.

شکل ۱. الگوی اولیه تدریس چند فرهنگی

سوال دوازدهم: اعتباریابی الگوی مطلوب تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی استان کرمانشاه از دیدگاه متخصصان برنامه درسی روانشناسان تربیتی جامعه شناسان و مدرسان ذی ربط چگونه است؟ در ادامه مدل تحلیل عاملی شاخص های برای الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی ارائه شده است. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ قابل قبول است و اگر بزرگتر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است.

شکل ۲. مدل تحلیل عاملی شاخص های الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی

در ادامه برای بررسی اعتبار الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی از معیارهای بررسی کفایت مدل به صورت زیر استفاده شده است:

الف- معیار R^2 : معیار R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون زای (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تاثیر یک متغیر برونزا بر یک متغیر درونزا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می شود. مقدار R^2 در جدول زیر مناسب بودن برازش الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی را تأیید می سازد.

جدول ۲. مقادیر R^2 متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	R^2	نتیجه
۱	موانع و مشکلات تدریس چند فرهنگی	۰/۷۰۱	قوی
۲	اهداف تدریس چند فرهنگی	۰/۸۶۵	قوی
۳	ملاک های فعالیت های فرهنگی	۰/۶۵۱	قوی
۴	تدریس چند فرهنگی و فعالیت های آموزشی و تجربیات یادگیری	۰/۹۰۲	قوی
۵	محتوا	۰/۸۳۷	قوی
۶	ارزشیابی	۰/۸۲۸	قوی
۷	گروه بندی	۰/۸۱۱	قوی
۸	ویژگی های زمان و مکان	۰/۶۹۶	قوی
۹	میزان ادراک استادان از تدریس چند فرهنگی	۰/۸۸۱	قوی
۱۰	مواد و منابع یادگیری	۰/۶۸۲	قوی

ب- معیار Q^2 : معیار Q^2 قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌کند و در صورتی که مقدار آن در مورد یک سازه درون‌زا سه مقدار $0/02$ ، $0/15$ و $0/35$ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه‌های برون‌زای مربوط به آن را دارد. مقدار Q^2 در جدول زیر نشان از قدرت پیش‌بینی مناسب مدل گوی برنامه درسی آموزش مهارت حل مسئله برای کودکان پیش‌دبستانی شهر تهران دارد و برازش مناسب مدل ساختاری را تأیید می‌سازد.

جدول ۳. مقادیر Q^2 متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	Q^2	نتیجه
۱	موانع و مشکلات تدریس چند فرهنگی	۰/۵۹۰	قوی
۲	اهداف تدریس چند فرهنگی	۰/۵۶۶	قوی
۳	ملاک‌های فعالیت‌های فرهنگی	۰/۴۷۶	قوی
۴	تدریس چند فرهنگی و فعالیت‌های آموزشی و تجربیات یادگیری	۰/۵۲۲	قوی
۵	محتوا	۰/۶۹۱	قوی
۶	ارزشیابی	۰/۴۲۹	قوی
۷	گروه بندی	۰/۴۴۴	قوی
۸	ویژگی‌های زمان و مکان	۰/۴۹۰	قوی
۹	میزان ادراک استادان از تدریس چند فرهنگی	۰/۵۷۲	قوی
۱۰	مواد و منابع یادگیری	۰/۵۱۱	قوی

پ- معیار GOF: شاخص دیگری که برای برازش توسط تن هاوس و همکاران (۵۰۵) معرفی شده است، ملاک کلی برازش (GOF) است که با محاسبه میانگین هندسی میانگین اشتراک و R^2 به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\text{communality} \times R^2}$$

این شاخص نیز همانند شاخص‌های برازش مدل لیزرل عمل می‌کند و بین صفر تا یک قرار دارد و مقادیر نزدیک به یک نشانگر کیفیت مناسب مدل هستند. البته باید توجه داشت این شاخص همانند شاخص‌های مبتنی بر خی دو در مدل‌های لیزرل به بررسی میزان برازش مدل نظری با داده‌های گردآوری شده نمی‌پردازد. بلکه توانایی پیش‌بینی کلی مدل را مورد بررسی قرار می‌دهد و اینکه آیا مدل آزمون شده در پیش‌بینی متغیرهای مکنون درون‌زا موفق بوده است یا نه.

جدول ۴. میزان communality و R^2 متغیرهای تحقیق

متغیر	communality	R^2
موانع و مشکلات تدریس چند فرهنگی	۰/۴۷۹	۰/۷۰۱
اهداف تدریس چند فرهنگی	۰/۳۶۲	۰/۸۶۵
ملاک‌های فعالیت‌های فرهنگی	۰/۲۶۸	۰/۶۵۱
تدریس چند فرهنگی و فعالیت‌های آموزشی و تجربیات یادگیری	۰/۵۲۲	۰/۹۰۲
محتوا	۰/۴۵۱	۰/۸۳۷
ارزشیابی	۰/۱۱۵	۰/۸۲۸
گروه بندی	۰/۱۹۴	۰/۸۱۱
ویژگی‌های زمان و مکان	۰/۲۱۶	۰/۶۹۶
میزان ادراک استادان از تدریس چند فرهنگی	۰/۵۳۹	۰/۸۸۱
مواد و منابع یادگیری	۰/۳۱۱	۰/۶۸۲
میانگین	۰/۳۴۶	۰/۷۴۷

$$GOF = \sqrt{\text{communality} \times R^2} = \sqrt{0/346 \times 0/747} = 0/508$$

مقدار GOF برای مدل پژوهش مطابق با جدول ۱۵، مقدار $0/508$ محاسبه شده که بالاتر از مقدار ملاک $0/36$ است و نشان از توان و اعتبار مناسب الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی دارد.

بحث و نتیجه گیری

هدف کلی این پژوهش، طراحی و اعتباریابی الگوی تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد استان کرمانشاه است. یافته های به دست آمده در این پژوهش حاکی از آن شد که برای الگوی تدریس چند فرهنگی مدرسان دانشگاه آزاد کرمانشاه، ۱۰ ابعاد قابل تبیین است که عبارت است از: میزان ادراک استادان با مؤلفه های دامنه تفکر مدرس، انعطاف پذیری مدرس، سیاست های کلان نظام آموزشی، نیروی انسانی، مفهوم عملی تدریس چند فرهنگی، مفهوم نظری تدریس چند فرهنگی؛ اهداف با مؤلفه های ادراکی، اخلاقی و رفتاری؛ ملاک های فعالیت های فرهنگی با مؤلفه های چالشی و قوتی؛ موانع و مشکلات با مؤلفه های ساختاری و عملکردی؛ تدریس چند فرهنگی و فعالیت آموزشی و تجربیات یادگیری با مؤلفه های رفتار آموزشی، روش تدریس، نقش و وظایف مدرس، برابری تدریس، کارآیی تدریس، پیامدها؛ محتوا با مؤلفه های سازماندهی و صورتی؛ ارزشیابی با مؤلفه های نوع و اصول؛ ویژگی های زمان و مکان با مؤلفه های زمان و مکان؛ میزان ادراک استادان با مؤلفه های نیروی انسانی، مفهوم عملی تدریس چند فرهنگی، مفهوم نظری تدریس چند فرهنگی؛ مواد و منابع یادگیری با مؤلفه های تنوع و شاگرد محور. با توجه به این که مقدار بار عاملی هر یک از مؤلفه های مذکور ۰/۳ و کمتر از آن نبوده است، بنابراین نتیجه گیری می شود که مؤلفه های تدریس چند فرهنگی برای مدرسان دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه بر اساس مؤلفه های ذکر شده قابل تأیید است.

در تبیین نتیجه به دست آمده بیان می شود که هر یک از ابعاد و مؤلفه های مذکور، قابلیت تدریس چند فرهنگی را در دانشگاه آزاد کرمانشاه برای مدرسان تبیین می نماید. اساتید با توجه به ابعاد مورد نظر می توانند نه تنها تدریس اثربخشی برای کلیه دانشجویان با هر نوع فرهنگ و قومی داشته باشند، بلکه خواهند توانست نوعی وحدت و یگانگی را در بین اقوام مختلف ایجاد و تقویت نمایند. شناخت واقعی اساتید با فرهنگ های مختلف با استناد به ابعاد به دست آمده در این پژوهش؛ یکی از امتیاز های مهم آموزش عالی است که متأسفانه در کشور ایران مورد توجه اندکی قرار گرفته است. بنابراین با توجه به یافته به دست آمده در ارتباط با مؤلفه های الگوی تدریس چند فرهنگی به مدرسان پیشنهاد می شود برای معنادار کردن هر چه بیشتر سطح یادگیری دانشجویان و اثربخشی آنان به عنوان نیروی انسانی کارآمد در فضای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی جامعه؛ به درک و تعمق تدریس چند فرهنگی با تمامی زوایا (تعیین اهداف مناسب، ارزشیابی کارآمد، به کارگیری از مواد و منابع ممتاز، به کارگیری از فعالیت های آموزشی اثربخش، تکریم همه فرهنگ ها، اجتناب از تعصب و تبعیض فرهنگی و غیره) بپردازند؛ ضمن آن که سواد اطلاعاتی خود را پیرامون فرهنگ های متنوع تقویت و با دانش کامل به تدریس چند فرهنگی بپردازند.

در راستای اجرای پژوهش حاضر محدودیت هایی وجود داشته است، بر این اساس؛ پژوهش حاضر محدود به نظام آموزش عالی است و این امر قابلیت تعمیم نتایج را به حوزه آموزش و پرورش مورد کاهش قرار داده است. این پژوهش حاضر تنها به حوزه دانشگاه آزاد محدود است و لذا نمی توان نتیجه به دست آمده را در دیگر دانشگاه ها تعمیم داد. در این پژوهش، طراحی و اعتباریابی تدریس چند فرهنگی محدود به دانشگاه آزاد استان کرمانشاه است و این در حالی است که در دانشگاه های دیگر مناطق کشور، احتمال حصول نتایج مغایر زیاد است. پژوهش حاضر محدود به نظر متخصصان و دیگر صاحب نظران آموزش عالی است و این در حالی است که دانشجویان به عنوان مخاطبان امور تدریس نیز از دیدگاه های مؤثری برخوردار هستند که می تواند در طراحی الگوی تدریس چند فرهنگی تأثیر گذار باشد. با توجه به وضعیت بهداشت و سلامت حال حاضر در دوره ی بیماری کرونا، اجرای ابزار های مصاحبه و پرسشنامه با محدودیت های زیاد زمانی برخوردار بوده است. متخصصان امر، به دلایلی همچون مشغله کاری، ضیق وقت، بعد مسافت و غیره بنا به درخواست مصاحبه شونده برخی از جلسات مصاحبه به صورت الکترونیکی در فضای مجازی و یا به صورت تماس تلفنی برگزار شد.

با توجه به محدودیت های موجود در این پژوهش، پیشنهاد می گردد تا طراحی و اعتباریابی الگوی تدریس چند فرهنگی مدرسان در دیگر دانشگاه ها (سراسرس، غیر دولتی، پیام نور) و در دیگر مناطق کشور و از دیدگاه دانشجویان انجام شود. پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی به طراحی و اعتباریابی الگوی یادگیری در نظام های آموزش عالی و آموزش و پرورش پرداخته شود.

References

- Abdoli Sultan Ahmadi J. (2015). Investigating the level of attention to multicultural education approach in the content of medical sciences curriculum from the perspective of faculty members of northwestern universities. *Urmia Medical Journal*, 27 (1), 36 - 27.
- Alismail H A. (2016) Multicultural Education: Teachers' Perceptions and Preparation. *Education and Practice*, 7, (11): 139-146.
- Araghieh A, Fathi Vajargah C. (2012). The place of multiculturalism in school and higher education. *Culture Strategy*, (17 and 18).
- Araghieh A, Fathi Vajargah C, Foroughi Abri A, ; Fazeli N. (2009). Curriculum in thirty multicultural highlights of the higher education curriculum. Presented at the 9th Iran-Tabriz Curriculum Conference.
- Fathi Vajargah, C. (2007). *Curriculum Towards a New Identity: A Description of Contemporary Curriculum Theories*. Tehran: Ayizh.
- Feyisa D, Kirstin F. (2010). Raising the Achievement of Portuguese pupils in British schools: A case study of good practice. Retrived from at: <http://www.eric.ed.gov>
- Ford T N, Quinn L. (2010). First year teacher education candidates: What are their perceptions about multicultural education?. *Multicultural Education*, 17(4): 18-24.
- Hajiani I. (2004). Social issues of Iran. Presented in the collection of articles of the Iranian Sociological Association.
- Hamidzadeh K, Fathi Vajargah C, Arefi M, Mehran G. (2017). Multicultural Education: A Systematic Analysis of Teachers' Perceptions. *Teaching Research*, 5 (2): 16-2.
- Harjatanaya T Y, Hoon Ch Y. (2020). Politics of multicultural education in post-Suharto Indonesia: a study of the Chinese minority. *Compare: Comparative and International Education*, 50: 1, 18-35.
- Kardeş S, Akman B. (2018). Suriyeli sığınmacıların eğitime yönelik öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 17(3): 1224–1237.
- Mehr Mohammadi M. (2010). *Rethinking the process of teaching-learning and teacher training*. Tehran: Madrasa Publications.
- Nieto S. (2017). *Re-Imagining Multicultural Education: New Visions, New Possibilities*.
- Noshadi M, Shamshiri B, Ahmadi H. (2011). The role and function of social education in the fifth grade and the third grade in the formation of national identity. *Curriculum Research*, 1 (1), 167 - 139.
- Sadeghi A. (2012). Characteristics and Necessities of Developing a Multicultural Curriculum in Iran: A Study of Challenges and Strategies. *Strategy and Culture*, 5 (18-17): 121-93.
- Sadeghi, A. (2013). Multicultural knowledge and lifestyle promotion in Iran. *Culture of Counseling and Psychotherapy*, 4 (13), 111-124.
- Shawn Sh. (2019). Teaching 'Multiculturally': Geography as a Basis for Multicultural Education in Korea. *Multicultural Education Review*, 11 (1): 37-58 .
- Vafai R; Sobhaninejad M. (2015). Components of multicultural education and its analysis in the content of textbooks. *Theory and Practice in the Curriculum*, 3 (5): 128-111.
- Wade R. (2006). Service-learning for multicultural teaching competency: Insights from the literature for teacher educators. *Equity & Excellence in Education* , 33(3): 21-29.

Designing a Multicultural Teaching Model for Professors of Azad University of Kermanshah

Parvaneh Kahrizi¹
Batoul Faghiharam^{2*}
Alireza Sadeghi³
Amirhosain Mehdizadeh⁴
Hassan Shabani⁵

Abstract

Purpose: The aim of this study was to design and validate the optimal model of multicultural teaching for teachers of Islamic Azad University of Kermanshah.

Methodology: In this study, a mixed exploratory approach (qualitative-quantitative) and interview research method were used. The study population in the qualitative section included curriculum specialists, educational psychologists, sociologists and masters of the Islamic Azad University of Kermanshah and new internal and foreign theoretical foundations. The sampling method was purposeful and snowball type and the sample size reached 27 people after reaching theoretical saturation and 19 sources was studied based on the criterion-based sampling method. The statistical population in the quantitative part included curriculum specialists, educational psychologists, sociologists and masters of the Islamic Azad University of Kermanshah province. The stratified random sampling method was used and the sample size was 280 based on Cochran's formula. Data were collected in the qualitative part through semi-structured deep interviews and in the quantitative part through a researcher-made questionnaire. Qualitative findings were obtained by content analysis method and MaxQDA software.

Findings The findings showed that the multicultural teaching model consists of 10 dimensions and 29 components, based on which the obtained dimensions include goals (behavioral, ethical, perception); Content (organization, presentation methods); teaching educational activities and learning experiences (teaching behavior, teaching method, role and tasks of the teacher, features of multicultural teaching, consequences of multicultural teaching); Teachers' perception of multicultural teaching (scope of the teacher's thinking, teacher flexibility, macro-policies of the human resources education system, practical and theoretical concept of multicultural teaching); Evaluation (types and principles); Grouping (attention to group homogeneity, group heterogeneity, attention to cultural differences, number of group members, attention to gender, attention to age, attention to individual differences); Obstacles and problems (functional, structure); Time and place characteristics (physical characteristics, equipment, duration); Learning materials and resources (characteristics and types of resources); Criteria for learning activities (challenges and strengths) (All of which were higher than the criterion (3%)) was identified and led to the design of a favorable model of multicultural teaching for masters of the Islamic Azad University of Kermanshah. In order to validate this model factor analysis and structural equations using Smart PLS3 software were used.

Conclusion: Designing a multicultural teaching model for teachers of Kermanshah Azad University has a good reputation.

Keywords: template design, validation, multicultural teaching, instructors, Azad University

1. PhD Student in Curriculum Planning, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran. ph.kahrizi@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Sociology of Education, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran (Corresponding Author) faghiharam1388@gmail.com

3. Associate Professor, Department of Curriculum Studies, Department of Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Allameh Tabatabaei University, Tehran, Iran.. sadeghi.edu@gmail.com

4. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran. amir.hmehdizadeh@yahoo.com

5. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran. shabani.h@gmail.com